

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	11
<i>Енциклопедична довідка</i>	15
<i>Розділ 1. ШЛЯХ ДО ШЛЯХУ</i>	16
<i>Розділ 2. НАРЕШТІ</i>	26
<i>Розділ 3. ЧУМАЦЬКИЙ ШЛЯХ</i>	35
<i>Розділ 4. СВОБОДА</i>	45
<i>Розділ 5. РУТИНА</i>	48
<i>Розділ 6. БОГ</i>	59
<i>Розділ 7. ІСТОРІЯ</i>	63
<i>Розділ 8. НЕ ВСЕ У СВІТІ ЛАУРЕЛЬ</i>	70
<i>Розділ 9. ВІДПУСТКА</i>	79
<i>Розділ 10. МІЙ РЮКЗАК</i>	87
<i>Розділ 11. ПІЛІГРИМИ</i>	94
<i>Розділ 12. КОСПЛЕЙ</i>	105
<i>Розділ 13. НАПАД</i>	108
<i>Розділ 14. БАТЬКІВЩИНА</i>	111

Розділ 15. ХМАРОЧОС	121
Розділ 16. ПРАЛЬНЯ	128
Розділ 17. МРІЯ	133
Розділ 18. СОСІДО МАРАГАТО	138
Розділ 19. СТИХІЯ	147
Розділ 20. АРАРАТ	150
Розділ 21. ТАМПЛІЕРИ	154
Розділ 22. NEVER STOP!	167
Розділ 23. НАЗАВЖДИ НА КАМІНО	170
Розділ 24. ЛАС-МЕДУЛАС	179
Розділ 25. ЩАСТЯ	183
Розділ 26. СЕЛЕБРИТІ	194
Розділ 27. ХВИЛЯ	197
Розділ 28. ДЖУН	210
Розділ 29. ВІЙНА	220
Розділ 30. ГАЛІСІЯ	223
Розділ 31. КОХАННЯ ЖИВЕ 258 КІЛОМЕТРІВ	235
Розділ 32. САМОТНІСТЬ	241
Розділ 33. ВІЧНИЙ ЖИД	250
Розділ 34. ТУМАН РОЗСІЮЄТЬСЯ	256
Розділ 35. ЗІРКИ	261

Розділ 36. Я НЕ ПЛАЧУ.....	267
Розділ 37. ЧУДО.....	274
Розділ 38. ПЕЧАТКИ.....	284
Розділ 39. МОНТЕ ДО ГІЗО.....	292
Розділ 40. МІСЦЕ, ЩО ВКАЗАНЕ ЗІРКОЮ.....	295
Розділ 41. НУЛЬОВИЙ КІЛОМЕТР.....	304
Розділ 42. СВЯТИЙ ЯКІВ.....	315
Розділ 43. РЕКОНКІСТА.....	323
Розділ 44. БРАТСТВО ПЕРСНЯ.....	327
Розділ 45. БЕРЕГ СМЕРТІ.....	338
Розділ 46. ПЕРЕМОГА.....	344

ВСТУП

Слово за словом, наче крок за кроком, мчить уперед, не розуміючи, яка вона, фінальна точка, і що буде далі. Я розпочинаю цю книжку так, ніби виходжу на дорогу, що розтягнеться на тисячі слів, сотні кілометрів, кілька тижнів, місяців, усе життя. Мною керує відчайдушне бажання розповісти іншим те, що я знаю, що пережив. Воно нестерпне, воно розпирає мене зсередини, і здається, що я вибухну, якщо не зможу виговоритися.

Боюся тільки, що не зумію підібрати слова для свого задуму. Адже весь той спектр спогадів та емоцій, які я протягом десяти років збирав у голові та серці, подорожуючи стежками Шляху святого Якова, вкрай важко усвідомити, пережити ще раз і зафіксувати на папері. Жодне слово та речення, жодна метафора не передасть навіть близько, що відчуває людина, коли на світанку виходить на дорогу, маючи рюкзак на плечах, коли засинає в кімнаті на п'ятдесят людей після тридцяти пройдених пішки кілометрів чи коли дивиться в спину другові, який крокував пліч-о-пліч протягом кіль-

кох тижнів, а тепер зникає з життя назавжди, бо мети досягнуто і настав час роз'їжджатися.

Я можу описати словами події чи певні відтінки емоцій, проте ніколи не справжню сутність — вона складна, багатогранна та неймовірно прекрасна. Тому прошу сприймати цю книжку лише як віддзеркалення віддзеркалення або як тінь на стелі, завдяки якій можна скласти певні уявлення про контури, але не про риси, деталі та кольори об'єкта.

Початково Каміно — це проща, розгалужена мережа паломницьких доріг, які ведуть до мощів апостола Якова в іспанському місті Сантьяго-де-Компостела. Утім Camino de Santiago давно і легко переросло ці формальні межі. Воно перетворилося на світовий феномен, якому важко дати якесь притомне пояснення. Релігійна складова досі є важливою, проте не єдиною причиною популярності маршруту. Кожен рік та навіть кожна нова людина на дорозі приносить у тисячолітню історію Каміно щось своє, стає частиною величезної, фактично нескінченної мозаїки під назвою «Шлях святого Якова». Хтось несе на ці стежки все найгірше в собі, щоб назавжди цього позбутися, а хтось, навпаки, приносить найкраще. Цеглинка за цеглинкою ми, пілігрими, будемо цю нову вавилонську вежу мрій, ідей та дружби. Ми об'єднуємось, незважаючи на різні мови та передумови. І все заради однакового бажання — хоча б на одну сходинку наблизитися... ні, не до неба, проте до чогось світлого та великого, до того, чого прагнуть наші душі. Хтось може називати це Богом, але у кожного своя назва для цієї сутності: щастя, любов, спокій, мрія, забуття.

Та й у самого Каміно тисячі імен, як і тисячі облич. Можна пройти лише останні сто кілометрів Шляху

святого Якова, можна — тисячу, а можна взагалі вийти з дверей власного дому, дійти до Сантьяго та пішки повернутися назад. Можна їхати по Каміно на велосипеді, коні чи в автомобілі. Можна плисти на яхті чи продиратися на колісному кріслі. Можна подолати весь маршрут за раз, а можна розділити його на декілька частин. Можна жити в притулках для прочан, а можна — в шикарних готелях. Усе це — Camino de Santiago. Не буває одного правильного способу його пройти — кожен знаходить свій власний. Як і власне розуміння, чим для нього є ця дорога, навіщо він вийшов на неї.

За десять років я проходив Шлях святого Якова багато разів. Я блукав сам або з неймовірними людьми з усього світу різними маршрутами та в різні пори року. І кожен раз був особливим, дарував мені нове та важливе. Навіть самому собі я не можу пояснити, що саме кличе мене в дорогу, — просто настає момент, і я починаю збирати наплічник та шукати квитки. Каміно став для мене чимось дуже особливим, місцем абсолютного щастя, коханою людиною та психотерапевтом.

Я знаю десятки інших пілігримів, які також пройшли Каміно багато разів і не планують на цьому зупинитися. Власне, моя теорія полягає в тому, що Шлях святого Якова ніколи не закінчується. Зробивши перший крок у Сен-Жані, Памплоні, Саррії чи Порту, пілігрим усе подальше життя проводить у прощі. Справжнє паломництво веде не до Риму чи Сантьяго, воно спрямоване всередину людини, а цей шлях ніколи не закінчується, адже кожен із нас — безкінечний. І першим кроком по Каміно ми лише даємо самим собі знати, що ця дорога розпочинається.